

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemni modelje in prazniki. — Inserati: do 30 petti á 2 D, do 100 vrtst 2D 50 p, večji inserati petti vrtst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek poseben. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravnštvo: Knalična ulica štev. 5, pristojje. — Telefon štev. 304.

Uredništvo: Knalična ulica štev. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Revolucija v Grčiji

Grčija je zopet za eno revolucionarje. Iz dosedanjih vesti je že nemogoče presoditi, kak obseg bo revolucija zavzela in kak rezultat bo imela, ali bo izpodnesla Pangalosov režim ali bo samo krvav protest proti njegovemu diktaturi.

Revolucija je upor vojaščev proti vojaškemu režimu, je tedaj oficirska revolta zoper vladače oficirje. Vedno in povsod in zelo nevaren eksperiment, kadar se začne armada vmešavati v politiko, kadar se notranja politika zavese v armado, da se začne cepiti na frakcije in stranke, kakor ostalo prebivalstvo. Armada je in mora biti čisto poseben faktor v državi, mora biti izraz državne moči na znotraj in zunaj, ne pa forum, na katerem in s katerim se rešujejo notranje-politični problemi države. Najatualnejše je, da oni isti, ki se posluži armade za svoje notranje politične cilje, propade sam z istim orožjem, ki ga drugi uporabijo zoper njega. To je fatalna usoda vojaških politikov.

Najnovješja revolucija v Grčiji nam je živ primer te zgodovinske izkušnje. Pangalos, ki so ga vedno označevali kot najambicioznejšega grškega oficirskega politika, se je smatral že na svojem cilju, ko je pri volitvah za predsednika republike dobil v prvi trečini volinjih okrožij absolutno večino. Toda njegovi nasprotniki, ki jih ni malo, so se dvignili zoper njega z deli armade, in do torej je že nemogoče presoditi, kdo bo zmagal v tem krvavem dvoboju. Vrh tega se poglaviti nasprotnik Pangalosov Še ni pokazal dovolj razločno, ali vse kaže, da je to Plastiras.

Grčija je postala najnemirnejša balkanska država. Pred evropsko javnostjo si je pokvarila že domala ves ugled s svojimi neprestanimi preobratami in revolucionami. Odkar se je osvobodila turškega jarja, je bila znana kot dežela izredno hudih političnih strank; politične stranke in osebnosti so preganevali medsebojno s tako ekstremno sovražnostjo, ne zbirajoč sredstev v boju, da se je vsaka spremembu v mišljenu izrazila takoj v prevratnem izbruhi. V novejši dobi je šlo pred vsem za borbo zoper kralja in za njega, za liberalno ustavost in zoper njega. Kralj in z njim konservativna struka sta podlegla, proglašena je bila republika. Toda ko je šlo za preuredbu ustave, za uredbo republike, so stranke tratile čas z brezplodnimi prepiri, dokler jih ni Pangalos razgnal in zagospodaril sam. Morda bi bil pri tem uspel, toda očvidno si je stvar predstavljal lažjo, kakor je in kakor je videti, očvidno svojih lastnih ljudi ne pozna dovolj dobra.

Naj bo izid sedanje vojaške revolucije tak ali drugačen, ugleda države na zunaj ne bo povečala, na znotraj pa bo izpodkopal vero v republiko in preokrenila duhove zoper v mirnejše čase, k stari monarhiji. In zelo verjetno, da bodo monarhisti oni, ki bodo nasledili triumfiral nad republikanci, ki se slabijo v medsebojnih bojih.

Mi kot sosed Grčije in nekdajni ter bodoči njen zaveznik nimamo vzroka, da bi žalovali, ako se izpodnesi diktatorska oblast Pangalosa. Njegovemu režimu, ki je pritskal naše sorodake v južni Makedoniji, ki ni hotel urediti manjšinskega problema, ki noče urediti zadeve s solunsko cono na zadovoljiv način, ne moremo biti prijazni. Ako ga zamenjamajo drugi možje, moremo biti samo zadovoljni.

Katastrofalna poplava v Mezopotamiji

Kraljevi vrtovi v Bagdadu opustošeni.

London, 10. aprila. Poročila iz Bagdadajavijo o katastrofnih povodnjih v Mezopotamiji. V bližini Bagdada je vsed neprestanega deževja močno narastla reka Tigris, razdrila nasipe ter se razila po vsej ravnini. Ogromne množine vode so poplavile 500 kvadratnih milij zemlje. Povodenje je začela ogrožati mesto Bagdad. Varnostne oblasti so organizirale delavske oddelke, ki so neprehomoma popravljali nasipe. Povodenje je vdrlo v krasne kraljeve vrtove ter jih popolnoma opustošila. Kraljev dvor z damami se je moral preseliti v vojno ministrstvo. Povodenje je povzročila ogromno škodo. Slična katastrofa je zadeila mesto Bagdad pred tremi leti.

Vojna vstaja v severni Grčiji

Pod vodstvom generala Plastirasa je izbruhnila v Solunu revolucija, ki se širi po vsej severni Grčiji. — Nasprotujejo si vesti. — Krvavi spopadi. — Upor že zadušen.

Beograd, 10. aprila. Včeraj popoldne so prispeala iz Aten, odnosno Solunu prva kratica poročila, da je v Solunu zgodil žutriji izbruhnil upor treh polkov. Vsi trije polkovniki so se postavili na čelo upornikov, odkorakali iz mesta ter zasedli prizemne položaje v bližini Soluna. Uporniki so po odposlancih predložili merodajnim oblastem naslednje pogoje: 1.) takošen odstop diktatorja Pangalosa; 2.) sestava nevtralne vlade; 3.) razpis novih volitev predsednika republike; volitve naj vodi odstopni predsednik admirал Kondurotis; 4.) popolna svoboda tiska in 5.) oprostitev vseh političnih aretirancev. V slučaju, da oblasti ne ugodne tem pogojem, so uporniki zagrozili s topovskim bombardiranjem Soluna.

Grška vlada je naročila poveljnemu solunske garnizije, da upor uduši na vsak način in z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Komandant garnizije je zahteval od upornikov, da se mu do 6. zvečer vdajo. To se ni zgodilo.

Diktator Pangalos je ukazal grškemu bojnemu brodovju, da iz Piraea odplove proti Solunu. Na stran upornikov je v severni Grčiji prestopilo tudi orožništvo s poveljnikiom v Solunu.

V Beogradu prihajajo danes dajša poročila iz Aten in Soluna, zlasti pa iz obrežnih postaj, iz Gjevgelije in Bitolja. Ta poročila se bistveno razlikujejo od poročil, ki jih je razposlala v inozemstvo grška vlada. Ta naglaša, da je vojaški upor v Solunu popolnoma lokalnega značaja in da je že udušen. Nasprotno konstatirajo privatna poročila, da se upor razširja in da ima revolucionarno - politični značaj. Dočim uradno poročilo javlja, da je upor udušen in da se že nahaja 200 upornih vojakov z voditelji pod močno vojaško eskorto na potu in Aten, kjer bodo voditelji postavljeni pred vojno sodišče, omenjajo druga poročila, da je zavzel upor velik razmah.

— Beograd, 10. aprila. Iz Gjevgelije javlja:

Garnizijo v severni Grčiji in v grški Makedoniji so razdeljene v dva tabora. Večina vojaških edinic je na strani upornikov. Larinska garnizija je dobila ukaz, da se odpravi proti Solunu. Ko je transport prišel do mesta Vodene, so se vojaki uporili ter so javljali, da ne gredo proti upornikom. Pridružili so se vodenški garniziji, ki je na strani solunskega upornika. Po dosedanjih poročilih je posneti, da imajo uporniki povsod velik uspeh.

Na Grškem so že deli časa pripravljali revolucijo proti generalu in diktatorju Pangalosu. Solunska garnizija je prevzela načelo, da prva prične uporno akcijo. Revolucijo se širi z neprizakovano brzino na vse kraje. Iz vojske je prešlo revolucionarno gibanje tudi med prebivalstvo. Iz vseh okolnosti je sklepati, da vodi revolucijo neka tajinstvena osebnost in ta je najbrže general Plastiras, kateremu se je posrečilo, da je zoper prisel iz Jugoslavije.

— Praga, 10. aprila. Češkoslovaški tiskovni urad objavlja iz Aten kratko situacijsko poročilo o vojaški vstaji v Solunu. Omenja: Po poročilih iz Soluna je izbruhnil tam upor. Čeprav oficijski komunikati nista, da so nemiri povzročili nekatere nezadovoljstvene in da ima upor le lokalni značaj, je opažati, da so nemiri zelo resni in da so uporniki v zvezi z generalom Plastirasm.

— Beograd, 10. aprila. Glavni odbor zvezne uradniških organizacij je razpravljal o nesocijalnih redukcijah uradništva, ki so bile izvršene 1. aprila na podlagi novega proračuna. Zdaj je o tem poslužbeni komunikat, ki pravi med drugim: Na podlagi državnega proračuna je bila 1. aprila izvedena redukcija uradništva na način, ki ga splošna javnost, zlasti pa uradništvo, nikar ni mogla odobravati. V skrajno bedo so bili palnjeni tisoči in tisoči uradniških rodbin, katerih očetje oziroma vzdrezljivo so bili 1. aprila reducirani, ne da bi bili o tem pravočasno obveščeni in ne da bi jim vlada skušala redukcijo olajšati na kakšen način. Glavni odbor Saveza uradniških organizacij zahteva od merodajnih ictorjev, da naklonijo v bedo pahnjenim reduciranim uradnikom primerljivo pomoč. Glavni odbor zastopa edino pravilno stališče, da se redukcije uradništva ne morejo več izvrševati tako, kot je bila doslej praksa, marveč da je treba prizadete uradnike pravočasno o tem obvestiti in jim službo tudi v primernem času odpovedati. Glavni odbor Saveza uradniških organizacij najodločeno protestira proti izvedeni nepravični redukciji. Konstatira, da posamezni ministri ne respektirajo jasnih

določil uradniškega zakona, ki ga deloma tudi prezirajo in kršijo.

Savez uradniških organizacij dalje z ogorčenjem protestira proti temu, da vsed brezbržnosti nekatere ministrov niso prejele gotove uradniške kategorije mesečne plače. Vzrok neizplačilom leži v tem, da dotedčni ministri niso pravočasno zahtevali za izplačilo uradniških plač potrebnih kreditov.

Kraljica Marija v Marijanskih Laznih

— Beograd, 10. aprila. Po poročilih iz Prage, je kraljica Marija s svojim spremstvom včeraj popoldne priselila v Marijanske Lazne.

BREZPOSELJOST V AVSTRIJI

— Dunaj, 10. aprila. Po uradnem statističnem poročilu je bilo koncem meseca marca v Avstriji 193.742 brezposelnih oseb, ki so prejemale državno podporo. Na Dunaju samem je bilo 67.638 brezposelnih, v ekolici pa 11.488. Poročilo ugotavlja, da se število brezposelnih od srednje meseca marca zmanjšalo za 14.000.

Samouprava proti g. Stjepanu Radiću

V Beogradu je vzbudil pozornost oster članek radikalnega glasila proti voditelju HSS. — Dr. Korošec o novi situaciji.

— Beograd, 10. aprila. «Samouprava», glavni organ narodnoradikalne stranke, objavlja članek, v katerem razmotrica položaj sedanje vlade Nikole Uzunovića in razmerno Stepanu Radiću. Članek je v političnih krogih izvral veliko pozornost, ker daje ostre lekcije voditelju hrvatske seljaške stranke ministru Stepanu Radiću. «Samouprava» kar g. Radića, da iz vsakega malenkostnega vprašanja napravi vprašanje obstoja vladne koalicije in pri važnejših »stvari« ne pojava, da menijo druge stranke. To je nekaj neobičajnega. Za javnost nedostojno je, da g. Stepan Radić krono vmesava v svoje izjave ter dela pri tem kroni politične komplimente. «Samouprava» je zlasti ogorčena tudi nad odstavkom zadnje Radićeve izjave, ki jo je dal novinarjem dne 7. t. m. pred sestavo Uzunovićem kot resorni minister.

Današnja »Politika« objavlja izjavo predsednika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca. Dr. Korošec naglaša, da je situacija karakterizirana z dejstvom, da g. Pašić ni več vvladi. S tem je radikalna stranka postavljena v popolnoma nov položaj, ki je zanje zelo delikaten. Treba je čakati, kako se nadalje prilike razvijejo v radikalnem klubu.

Politična situacija

Seja glavnega radikalnega odbora se odgodil? — Kdo bo novi finančni minister?

— Beograd, 10. aprila. Včeraj popoldne je imela nova vlada svojo prvo sejo, na kateri je sestavila nekak pravilnik za svoje poslovanje. Danes dočim je vladalo popolno politično zatiranje. Ministrski predsednik g. Uzunović je danes prevzel posle v finančnem ministrstvu, kjer je postal skoraj vse dočim. Nekateri listi so danes zjutraj objavili vest, da je bil poslan načemu poslaniku v London, dr. Gjuriju brzo. Prejeli so vladajoči vladni listi, da je bila sprejeta resolucija, ki naglaša potrebo vzpostaviti stike med posamnimi sindikati privavnih nameščencev v vseh evropskih državah, da se tako doseže enakomerne socialne zakonodaje. Kongres je zaključil angloški delegat Breerton.

— Praga, 10. aprila. Po štiridevetnem zborovanju je bil včeraj končan kongres duševnih delavcev. Kongres je zlasti obiskal razpravljal med drugimi tudi o položaju privavnih uradnikov. V tem oziru je bila sprejeta resolucija, ki naglaša potrebo vzpostaviti stike med posamnimi sindikati privavnih nameščencev v vseh evropskih državah, da se tako doseže enakomerne socialne zakonodaje. Kongres je zaključil angloški delegat Breerton.

— Paris, 10. aprila. Finančna komisija senata je proučila proračunski načrt za leto 1926. Proračun izkazuje na prejekih čisti prebitelj 255 milijonov.

— Nove francoske zahteve v falzifikatorski aferi

Državni pravnik je ugodil francoskim zahtevam.

— Budimpešta, 9. aprila sk. Francoski emisari so se javili dopoldne pri vrhovnemu državnemu pravniku dr. Stracheju in mu sporočili, da ne morejo smatrati, da bi bila dodatna poizvedovanja zaključena, dokler se gotove okolnosti ne pojasnijo. V prvih vrsti žele, da se razčisti zadeva kamenih klescev. Vedeti hočajo predvsem, kdo je klescev narisan. Tozadno zahtevajo zasljanje in konfrontacijo princa Windischgrätzta, Rabe in Göröja. Vrhovni državni pravnik je odredil zasljanje teh oseb. Francosci so zastavili tudi nadaljevanje poizvedovanja glede ulogi Julia Meszarosa in pospeševanje tovornih skupnosti.

— Doprdo je preiskovalni sodnik Šenker zasljal mejnega grofa Pallavicinija ki je bil približno eno uro pred sodnikom. Podrobnosti zasljanja še niso znače.

ZELEZNICA NESREČA NA POLJSKEM

— Krakovo, 10. aprila. Pri železniški katastrofi v bližini postaje Slotvino je bilo 28 oseb težko ranjenih. Kakor znano, je 8. t. m. ob 11. ponoti skočil s tira tovorni vlak med postajami Bohun in Slotvina.

POGOĐBE MED RUMUNIJO IN ITALIJOM

— London, 10. aprila. Diplomatični pisnik Daily Telegrapha javlja: Opuščena je sklenitev italijansko - rumunske zvezne pogodbe, kakor je tudi opuščena sklenitev italijansko-jugoslovenske varnostne pogodbe. Zatrjujejo, da je Rumunski opustila sklenitev zvezne pogodbe z Italijo, ker ta ni bila pripravljena Rumunski garantirati besarabijske meje.

POSET POLJSKEGA MINISTRSKEGA PREDSEDIKA NA DUNAJU

— Dunaj, 10. aprila. Poljski ministrski predsednik Skrzynski prispe prihodnji četrtek preko Prage na Dunaj, kjer ostane en dan. Poset poljskega ministrskemu predsedniku je v prvi vrsti v zvezi s pogajanjem za sklenitev avstrijsko-poljske razsodilne pogodbe.

POLET KAPETANA WILKINSA

— Trst, 10. aprila. Corriere delle Sera javlja iz Newyorka, da sta se kapitan Wilkins in njegov pilot srečno povrnili s svojega poleta na Pojet Barrow, ko sta dosegla geografsko širino 73° 15'. Oba sta 100 km od Barrowa prodrla dalje proti severu, kar so se to dolej posrečilo ostalim raziskovalcem.

— Zagreb, 10. aprila. Zagrebška borza danes ni poslovala.

— Inozemske borze.

Curij: Predborza: Beograd 9.12.

Pri Nikoli Pašiću na domu

Brezuspešen poskus urednika »Politike«, da dobí od sivolesoja odstopivšega ministrskega predsednika izjavo o polit. situaciji.

Beogradsko »Politika« prinaša zanimiv uvodnik v poizkusu, ki ga je napolnil njen urednik, da intervjuje bivšega ministrskega predsednika Nikola Pašića o situaciji. Stari Nikola Pašić se je uprav mojstrsko izogibal postavljenim vprašanjem, na koncu pa samo pristavil, da se vrši 17. aprila seja širšega odbora radikalne stranke, ki bo obravnavala neodložljiva interna vprašanja, nakar se napotni v Cavat na odmor. Pred odhodom in po seji širšega odbora je Nikola Pašić obljubil »Politiki« večji intervju. Članek ne pove nič novega, pač pa vsebuje zanimiv opis Pašičevega privatnega stanovanja: Urednik popisuje svoj obisk tako-le:

»Ravno v trenotku, ko sem pritisnil na zvonec hiše št. 27 v Pozorišni ulici, se je menjala žandarska straža. Policija čuva dan in noč stanovanje g. Pašića. Vsi štirje žandarji, tako ona dva, ki sta prispevali v službo, kakor ostala, ki sta službo predajala, so me premerili od nog do glave. Kljub temu me niso nadlegovali v vprašanju, za kar se jih najlepše zahvaljujem, ker izgleda, da pomeni vprašanje od teh žandarjev istovetno s poveljem: Okreni in izgubi se. Tako pa sem imel srečo in v eni minutu sem bil v stanovanju g. Pašića.

Diskreten sluga mi je poimagal, da sem silek površnik. Pokazal mi je že z roko salon in izginil. Nahajal sem se v drženju, vrlo okusnem salonu modernega francoskega sloga. Na kamnu je visela velika Mussolinijeva slika, dar in spomin fašistovskega premjera našemu premjeru. Vrata salona, v katerem sem se nahajal, so bila otvorjena. Skozi predсобo sem videl v drugi salon, ki je bil velik in izredno elegant. Brez dvoma nainjen včijem sprejemom.

Vse je tiso, nikjer šuma, od nikoder besede. Tako je zagoteno in nemo, kakor jo bil in je ostal celo svoje življenje lastnik stanovanja. Težko mi je pri srcu, neugodno. Navdaha me trdna volja, da intervjujam, da pojasnim težke zagotone: da odkrijem načrte in karte g. Pašića. Mora biti novinar in mora poznati radikalnega voditelja, pa me razumeš. Nepriznani mir trajal: kakor da bi bil naročen in mi hotel olajšati položaj, pa me začne srepo merit Mussolini s stene. Ne meri me srepo, nego me presunja s svojim strašnimi pogledi in me seče, kakor da bi bil ravno jaz tisti, ki je včeraj sprožil revolverski strel skozi njegove nosnice. So tretni in položaji, ko je zelo težko biti novinar: zdržati pogled ranjenega Mussolinija in izvleči besedilo iz g. Pašića!

Iz tega mučnega molka in mojega razmišljanja me reši Pašičev sluga: »Gospodine, zove vas gospodin predsednik.«

Ko sem prestopil delovni kabinet, me je sluga popeljal v spalno sobo, kjer je ležal na divanu s »Politikom« v roki dosedanji predsednik vlade. Hiter

pogled po sobi: običajna postelja, omara, otomana in umivanik. Na tleh so razmetane vse današnje beogradiske in zagrebške novine. In to je vse.

Po svojem znamen običaju, da je z vsakomur izredno ljubezni, je g. Pašić, čim ne je opazil, brzo vstal z divana, mi ponadal roko, pristavil stol in se nato zopet spustil na otoman.

»Sedite, molim vas. Vi, gospodine, i cela vaša redakcija popelise mi se tu. (Gosp. Pašić smeje se pokaže na vrh glave.) Vi ste strašni ljudi!«

»Zašto, gospodine predsedniče?«

»Kako, zašto! U vašoj so kuči prav detektivi. Imaš li, molim vas, stvari, koja se od vas mogla sakriti? Gledam samo, šta radite samnom. Pa pogledate vas samog: evo u mojoj spavačoi sobi ne date mi mira. A što se tiče vašeg fotografisanja, to je zbilja neverica. Gospodine, celog svog veka nismo se ja toliko puta fotografisao, koliko ste to puta samnom učinili; samo za vreme ove posledne krize...«

In tako dalje. Urednik priporočuje, kako je zaman poskušal navesti pogovor na politiko. Ko je zopet enkrat ponovil, kako bi vsa javnost rada slišala njegovo mnenje o današnji situaciji, ga je g. Pašić prekinil:

»Stanite, molim vas. Kad več govorite o teme, šta koga interesuje, onda mi učinite jednu uslugu in nastavite, da mi citate ovaj članek iz vašega današnjega lista. On mene interesuje.«

Urednik je seveda izpolnil željo g. Pašića in prečital dotični članek. Svojemu cilju se s tem ni približal, ker je sivolesi lisjak vedno govoril o vsem možem, samo ne o politiki. Zato ga je urednik naposled sred stavka prekinil in ga naravnost poprosil, naj mu da kako izjavo o politični situaciji. In g. Pašić se je začudil:

»Pa šta ne kažeš, da vas politička situacija interesuje? Vrlo rado, vrlo rado odzvačuš se vašo željo in dati vam potrebna uputstva. Otidite kod gospodina Nikole Uzunovića; on vam danas zna sve. Može vam govoriti i o unutrašnji i o spoljni situaciji. On je danas u stanju in na položaju, da vam kaže vrlo interesante stvari. Vidite, da sam ja nešto predsednik vlade, ja bih vam odgovorio na svako postavljeno pitanje, a ne vidim, da g. Uzunović ima razloga, da drukčje prema vama postupi.«

Novinar je obupal, razočaran vstal in se hotel posloviti. Pa se je g. Pašić očividno zasmilil in ga je zadržal:

»Stanite, gospodine; sedite jedan moment. Zbilja vaš je težak zanat i bio bi neki tiranin, kaka bih vas ova ovo pustio.«

In nato mu je povedal, da se se stane 17. t. m. radikalni glavni odbor, in obljubil, da bo dal pred odhodom v Dalmacijo »Politiki« daljši intervju. Ko je urednik odhajal, mu je g. Pašić v slovo zatrdil:

»Ni brije vas; sve je dobro, sve je u redu!«

Pismo iz Prage.

Politični položaj. — Narodno ženstvo proti priznanju sovjetske Rusije. — Smrt odličnega industrijalca — Delo za obnovitev vseslovanske novinarske zveze. — Dr. Musil narodni mecen. —

Praga, 7. aprila.

Po velikonočnih praznikih so se pričela pogajanja uradniške vlade o notranjepolitičnem programu. V četrtek se je sestalo predsedstvo Narodne skupščine, ki igra važno vlogo posredovalca med vlado in parlamentom. Kakor znano je prevzela uradniška vlada program Svetlovega kabineta ne da bi izjavila, kako ga namenita izvajati. V prvi vrsti hoče rešiti vprašanje državnih uradnikov. O tem je razpravljal ministrski svet na prvih sejah, pa tudi ministrski predsednik Černy se je posvetoval s predsedstvom parlamenta in načelniki parlamentarnih klubov o uradniškem vprašanju. Svetloveska vlada je odklanjala vse dodatne predloge česa, da država ne more zvišati

letnih izdatkov preko pravotnih 700 milijonov, ki so bili namenjeni ureditvi uradniških in učiteljskih plač. Vse je odvisno od stališča ministrskega predsednika in finančnega ministra. Iz resitev te prve točke notranjepolitičnega programa bo razviden nadaljnji razvoj politične situacije. Nova vlada molči, molča pa tudi koalicjske stranke, tako da večjih sprememb ni pričakovati. Vse kaže, da je prevzela uradniška vlada program in večino Svetlovega kabineta in da ostane vse pri starem. Parlament bo sklican po dosedanjih dispozicijah v maju. Dosedanja posvetovanja šefova vlade s strankami še niso pokazala, kakšno je razmerje med vladajo in strankami.

V veliki dvorani na Slovenskem

— Tu so trije moški. Eden izmed njih mi je bil namenjen za moža že davno pred svojim rojstvom. Čuj torej, svečenik! Vzemi ujetnike, zapri jih in naj se sami med seboj pomenijo, kdo mi je namenjen.

— Ce je sojeno, — je vzkliknil Leoncie srdo, — potem res ni treba prepustiti odločitve usodi. Saj poznaš tistega, ki ti je namenjen. Čemu torej riskirati? Imenuj ga, carica, pri tej priči ga imenuj!

— Izbran bo tako, kakor sem določila, — je odgovorila carica, vrgla v kelih še ščipek praška in pogledala vanj. — Pojdite torej in zgodi se volja neizprosne usode.

Že so se obrnili, da odidejo, ko je carica naenkrat vzkliknila:

— Počakajte! Pojdite sem, Francis! Videla sem nekaj, kar se tiče tebe. Pridi in poglejaj skupaj v Ogledalo Svetja.

Ostali so čakali. Francis je pa pogledal s carico v skrivnostno površino tekoče kovine. Zagledal je samega sebe v knjižnici rodbinskega dvorca. Pri njem je stala Tista, k isanju. Objemil jo je čez rame. Takoj nato je opazil full domać brzojavni aparat, ki ga je carica začudeno ogledovala. Francis ji je hotel pojasniti konstrukcijo in pomen aparata. Pri tem je pogledal na trak in prečital nekaj tako neprizakovanega, da je planil takoj k bližnjemu telefonu. Tisti tip je slika v kelihu izginila in Fran-

ostrovu v Pragi je priredilo narodno demokratično ženstvo v sredo imponantno manifestacijo proti priznanju sovjetske Rusije. Shoda sta se udeležila tudi senatorja Dyk in dr. Nemec. Predsednica ga, Rosolova-Chleboradova je naglašala, da morajo nstotipi ženske kot čuvorce rodbin proti vsem, kar izpodkopava temelje rodbinske življenja. Zato morajo odločno odklanjati komunizem. Glavni referat o priznanju sovjetske Rusije je podala ga, Viktora-Kuneticka, ki je apelirala na ženstvo vseh narodov, naj ščiti narod in rodbino. Proti priznanju sovjetske Rusije je treba protestirati v imenu slovanske bodočnosti. Sprejeta je bila resolucija, na kateri ženstvo odločno odklanja priznanje sovjetske Rusije. Komunistični provokaterji so skušali shod razbiti pa se jim ni posrečilo.

V sredo je umrl v Pragi v starosti 76 let M. U. Dr. František Malinsky, odlični češki industrialec, bivši deželni član revolucionarne Narodne skupščine, poznejši senator in predsednik Obrente banke. V češki industriji je zavzemal pokojni odlično mesto. Bil je eden prvih čeških industrijev, ki je začel na modernih principih organizirati izdelavo škruba. Njegove tovarne in Ronovi nad Šázavou in v Přibislavi so bile dolga leta med prvim te vrste ne le na Českem, temveč v takratni Avstriji vobče. Pred vojno je združil svoja podjetja z drugimi tovarnami Škruba in ustanovil deželno družbo »Amilon«. Bil je dolga leta predsednik upravnega sveta te družbe. Po političnem prepričanju je bil prislaš svobodomiselné (mladočeske) narodne stranke, ki jo je zastopal tudi v deželnem in državnem zboru. Pokopali so ga danes dopoldne.

V sredo se je vršila v Pragi pod predsedstvom urednika J. Holečka Širša se je zastopnikov novinarskih organizacij, na kateri je poročal glavni urednik Čeinek v imenu pripravljalnega odbora o rezultatih dosedjanja dela za obnovitev vseslovanske novinarske zveze. Po obširni debati je bil soglasno izvoljen odbor, kateremu je bil predsednik upravnega sveta te družbe. Po političnem prepričanju je bil prislaš svobodomiselné (mladočeske) narodne stranke, ki jo je zastopal tudi v deželnem in državnem zboru. Pokopali so ga danes dopoldne.

Nogomet: (Igrališče Ilirija) ob 10.30 SK Ilirija-SK Svoboda, ob 13. Slovan rez. - ZSK Hermes rez., ob 14.45 SK Jadran-SK Slavia in ob 16.30 SK Slovan-ZSK Hermes. Zanimanje vlaži zlasti za tekmo Slovana in Hermes. Slovan, ki je trenutno na II. mestu prve, tabelje, je v dobrini formu in bo skušal poraz, ki ga je utpel v pokalni tekmi proti Hermesu (2:1) reabilitirati. Pričakuje se napetega borba. Jadran sicer nima resnega nasprotnika pred seboj, upočasnil pa je le napredek Slavije, ki je baš proti Hermesu dosegla preseklo nedeljo rezultat 3:2.

V tekmi Ilirija-Svoboda seveda o vprašanju zmage ni govorja, kljub temu da Ilirija bržas postavi svojo rezervo, ker igra prvo moštvo v Beljaku.

— »Slovenski šport«. Izšla je VI. številka »Slovenskega športa«, ki uvodoma prinaša poročilo o sporazumu med Ilirijo in Primorjem, članek Ante Gnidovca o organizaciji športnih prireditve, podrobni in izčeren pregled o stanju ljubljanskih klubov v začetku letosnje sezone, poročilo o gostovanju SK Sturma - Ljubljani, rezultate nogometnih tekem iz vse države in inozemstvu, pregled lataločkih prireditve, poročila o hazeni, motociklistiki in drugo. »Slovenski šport« se naroča v upravi: Ljubljana, Kolodvorska ulica 26 in stene četrtno letno Din 20.—

— Iz sekcije ZNS (Službeno). Za nedeljo 11. t. m. se delegirajo slediči sodniki: v Celju: Ljubljana-Celje (medinstane) g. Frankl (Maribor). V Ljubljani na igrišču Ilirija: 10.30 Ilirija-Svoboda g. Simone, 13. Hermes-Slovan rez. g. Deržaj, 14.45 Slavia-Jadran g. Fink, 16.30 Hermes-Slovan g. Mužina.

— Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznajamo tužno vest, da je pokial vsemogoten k sebi našega preljubljenega moža, brata in strica, gospoda

Franc Dolenc

bivšega trgovca

danes ob pol 11. dopoldne.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v pondeljek ob dveh popoldne

iz hiše žalosi, Wölfova ulica 8, na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 10. aprila 1926.

Karl Dolenc, ravnatelj v pok., brat. Marija Dolenc-Hofbauer, sopoga

cis je videl, kako govoril sam po telefonu s svojim borznim agentom.

— Kaj ste videli v kelihu? — ga je vprašala Leoncie, ko so odhajali iz sobe.

In Francis se je zlagal. Niti z besedico ni omenil, da je videl v svoji newyorški knjižnici Tisto, ki sanja. Odgovoril je samo:

— Videl sem domaći brzojav, ki mi je naznamenil, da vlada na borzi v Wal Streetu panika. Zdaj mi pa pojasnite, kako je mogla carica izvedeti, da sem zainteresiran na borznih špekulacijah v Wall Streetu.

KONEC II. DELA.

III. DEL.

XIX.

— Nekdo se bo vendarle moral poročiti s to blazno žensko! — je dejala Leoncie, ko so se zaprla za njimi vrata iste sobe, kjer so bili ujetniki zaprti že pred odhodom k carici. — Ta junak reši življenje nam in sebi. Senor Torres, vam se nudi torej najlepša prilika, da rešite sebi in trem prijateljem življenje.

— Brr! — je zamrnil Torres. — Jaz je ne vzamem niti za deset milijonov zlatih dolarjev. Preveč je pametna. Kar groza me je, če se spominim, kaj sem videl in doživel v njeni sobi. Ona — kako bi dejal? — ona vpliva name. Nisem sicer nego udati se v svojo usodo,

meji vedno tuje valute in se tudi lažje kupuje z njimi.

— Kaj pa z vitrili in ključi, ki so jih dobili pri vas?

— Ja, gospod, te kluje in vitrile imam jaz samo zato, da mi ni treba klicati sestre, če pride pozno ponoči domov.

Ker je utemeljeval obtoženec ta svoj zagovor s pričami v inozemstvu, ki jih ni dobiti, je senat moža glede tativne oprostil. Dobil pa je šest mesecov ječe radi prestopa meje in prepovedanega povratka. Kazen je že odslužil s preklopitim zaporom.

DRAGO MASČEVANJE.

Več let sta bila že v sovraštvu in ogibala sta se drug drugemu dva Franceta tam iz Okroga. Končno pa sta le naletela skupaj na cesti Špitališ - Jastroblje. In stisnil je prvi cepin v roki, dvignil ga in udaril. Padel je nasprotnik, na kar mu je dal zmagovalec še več udarcev in mu izbil tudi tri zobe.

Obtoženi fant je priz

Brezžično prenašanje slik

Ogromen napredok moderne tehnike. — Neomejene možnosti bodočega razvoja. — En časopis in en kino za ves svet.

V zadnjem času so se načini prenašanja slik že tako izpopolnili, da tudi gledanje v daljnjo ni več iluzija. Princip žičnega in brezžičnega prenašanja obstoji v tem, da se v oddaljenem aparatu spremene svetlobni učinki v električne toke; v spremembenem aparatu reagirajo po teh tokih povzročeni svetlobni žarki na kemično prepariran papir, na katerem se radi kemično razkroja pojavi slike. To je principe fotografije.

NAJENOSTAVNEJŠI NAČIN PRENAŠANJA SLIK.

Najenostavnejše je prenašanje slik, ki se stojijo iz posameznih črt, za kar se uporablja takozvanji televografiji način. Risba se nariše s črnilom, ki ne prevaja električne, na staniolni papir; ta se pritridi na vali, ki se enakomerno vrte. Po njem drsi konica iz kovine, ki se istočasno premika v vzdužni smeri. Na ta način pretipa celo površino valja v obliku spirale. Električni tok je sklenjen preko konice in valja. Ako zadene konice na izolirno črnilo, se električni tok prekine. Električni tok se prenaša žično ali brezžično v sprejemni aparatu. Ta se stoji enako kot oddaljni iz vrtetečega se valja, po katerem drsi konica. Mesto staniolnega papirja je tukaj prepojen z raztopino gotove soli n. pr.: ferrocyanida. Ako teče preko konice tok, se radi elektroličnega učinka parpira. Ko zadene na oddaljenem aparatu konica na izolirno črnilo ter s tem prekine električni tok, se v sprejemnem aparatu prekine elektrolični razkrov in parpir ostane na takih mestih bel. Tako nastane na barvani podlagi bela slika. Seveda se morata vrteti oboje valja, v spremembenem in oddajnem aparatu, z natanko isto hitrostjo, sicer nastanejo spodne slike.

PRENOS FOTOGRAFIJ.

Obsenečne slike, kot so n. pr. fotografije, se prenašajo potom televografijski na podoben način. Na oddajnem valju se nahaja reliefska slika, n. pr. papir s plastično kromovo želatinom, katera je na temnih mestih slike izločena, na svetlih pa udružena. Po valju drsi, kakor že opisan, konica, ki potom vzdova spreminja upor električnemu toku: čim večja je udritina, tem večji je upor, tem slabiji je tok. Na ta način je mogoče spremeniti jakost toka, ki na spremembi strani povzroči elektrolični razkrov različne jakosti, kakor pa odgovarja tonu na določenem mestu slike. Sprejemni aparat je torej za črte, kakor tudi za obsenečne slike enak. Ameriški iznajdilci Finkins je konstruiral enostaven prejemnik in oddaljni aparat na tem principu. Aparat je namenjen radio - amaterjem in je razmeroma pocenil. Velik nedostatek opisanega načina je le pre-

počasno prenašanje. Za sliko 9×12 cm je potrebno n. pr. okrog 20 minut.

Izboljšani sistemi.

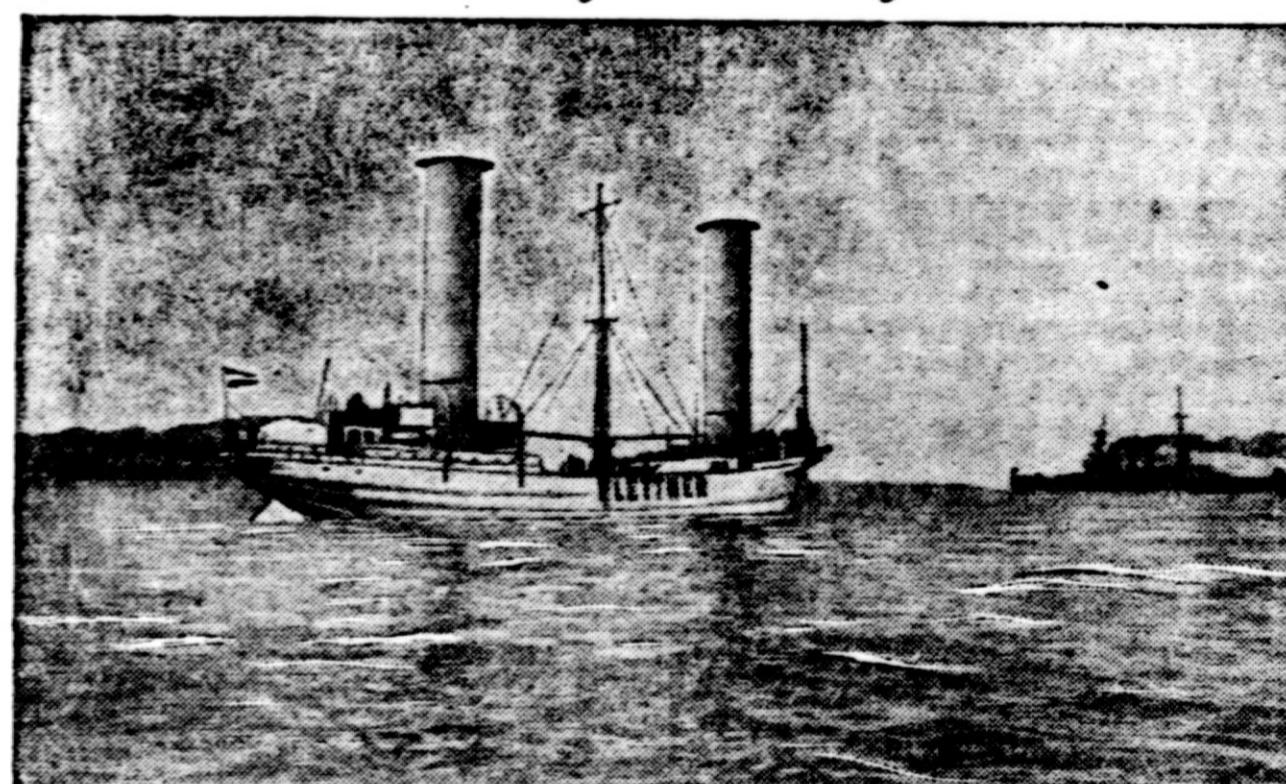
Mnogo popolnejši je način fototelegrafije. Bistveni del je priprava, ki spremeni svetlobne efekte v električne. Najbolj znana je selena celica. Selen ima lastnost, da zmanjša električni upor, ako je osvetljen. S pomočjo take celice je mogoče spremiščanje jakosti svetlobe pretvoriti v spremiščanje električnega toka. Neugodna pri selenu je nekaka vstrejnost, ki se kaže v tem, da spremembni upor ne sledi takoj spremembni svetlobe. V oddajnem aparatu se vrati enakomerno votel steklen valj, na katerega je naper prososen original. Ozek šop žarkov vpada na valj in učinkuje na fotoelektrično celico, ki se nahaja v notranjosti. Valj se vrati in istočasno premika v smeri osi, tako da obsežni šop žarkov celo površino. Čim svetlešča je točka, na katero vpade žarki, tem bolj učinkuje na celico v notranjosti, katera upor se vsled tega zmanjša. Spreminjanje električnega toka se prenese v sprejemni aparat, kjer se lahko na poprej opisani način reproducira slika.

Boljši način spremiščanja je sleditev: Potom električnega toka se bolj ali manj odpira zaslonska, ki zapira pot ozkemu šopu žarkov. Ti vpadajo na valj, na katerem se nahaja za svetlabo občutljiv papir. Valj se istočasno z oddalnim vrti in premika v podolžni smeri. To je način prenašanja po prof. Kormu.

Potom novejših celic, predvsem Schröterjeve in Karolusove celice, je mogoče prenašati tudi neprozorne slike. Dr. Schröterjeva celica je iz selenja, občutljiva samo na eni strani in ima v sredini odprtino. Občutljiva stran je obrnjena proti valju, kjer se nahaja slika, časopis ali kaj si sliče. Skozi odprtino vpadajo žarki, ki se difuzno odbijajo in to tem bolj, čim svetleje je mesto na sliki, katerega zadenejo. Ti reflektirani žarki reagirajo na celico in spremiščajo njen upor; s tem se spreminja električni tok itd. Velika važnost te celice obstoji v tem, da reagira na difuzno reflektirano svetlobo.

Karolusova celica stoji iz dveh kondenzatorjevih plošč, med katerimi je nitrobenzel. Celica se nahaja med križanimi Nikolovimi prizmami. Polarizirana svetloba, ki pride iz polarizatorja v tekočino, ne more skozi analizator na valj, kjer se nahaja za svetlabo občutljiv papir. Ako pa se kondenzatorjevi plošči nenelektrita, nastane dvolon svetlobe in posledica je, da se polarizacijska ravnična male zavri. S tem je omogočen delen prehod svetlobe skozi analizator, ki reagira nato na fotografski papir na valju.

Oceanska vožnja rotorne ladje

Svojčas smo obširno poročali o iznajdbi nemškega inženjerja Flettnerja, ki je skonstruiral nov tip ladje. Jadra nadomeščajo veliki, vrteči se valji, ki love veter in ladjo premikajo. Parni stroji služijo samo za pogon teh valjev in porabijo za to seveda neprimerno manj premoga, kakor pa parni stroji na običajnih parnikih. Kljub temu dosežči ladja lepo hitrost.

Ako se nova ladja polno obnese tudi v praksi, bo pomenila važen-

prevrat v morski plovbi, ker bo transport blaga na nej mnogo cenejši, kakor na parnikih, obenem pa mnogo hitrejši, kakor na jadrnih. Dosej so delali poskuse le v obrežni plovbi. V tej pa dominira že danes jadrnice, zato se je Flettner odločil, da poskuši z vožnjo preko oceana. Vožnjo je nastopal začetkom tega meseca. Ladjo, ki se je poprej imenovala »Buckane«, je pred nastopom oceanske vožnje prekrstil v »Baden-Baden«.

J. Suchý:

Ljubljanske slike

Posledice inserata.

Na svoj inserat, da išče družico za velikonočni izlet v Benetke, je dobil več in nič manj kot sedemnajst odgovorov, s slikami seveda.

Ker je mož gledje izbire bil precej nesamostojne narave, se je obrnil do grafologa, da mu na podlagi pisani raztolčnici posebnosti poedinih kandidatov.

Grafolog se je lotil dela ter je sponzorju klientu podal nastopni resume:

Od sedemnajstih nežnih stvaric je izločil dve; prvo, ker ni še imela zakonitih let, drugo, ker je prekorčila nevarna leta kar za ceilih deset let, čeprav sta mu, namreč grafologu, ugaiali obe. Od ostalih petnajstih je ugotovil, da so tri količnega tempa-

menta, dve sangvinčnega, ena da ima tragično dušo, da sta da tragikom, dočim se pri ostalih z ozirom na kratki rok ni mogel opredeliti. Konstatiral je nadalje, da med kandidatnimi samo tri se niso ljubile, kar je bilo »pogruntal« iz karakterističnih manupropria. Ugotovil je tudi,

Za velikonočne praznike je bila Ljubljana razdeljena v štiri tabore.

V prvem so tičali oni srečniki, ki imajo ali svoj avto ali pa vsaj toliko denarja, da se ljubljanskega prahu taimo odrešijo tam kje v deželi makanov ali na naši južni rivieri.

Ker je Karolusova celica popolnoma brez »vztrajnosti«, omogoča zelo hitro prenašanje; slika 9×12 cm se knese n. pr. že v 20 sekundah in v novejšem času baje že celo samo v petih sekundah.

RADIOČASOPIS IN RADIOKINO.

Izredno važnost bo imel ta najnovješji način prenašanja za časopis. Poskusili so se dobro obnesli in lahko pričakujemo, da dobimo že v bližnjem bodočnosti radio - časopis. Ako doseže hitrost prenašanja vsaj 20 slič na sekundo, bo mogoč tudi radio - kino. V Ameriki je že patentirana iznajdba za oddajno kino - postajo. Film se premika ena-

komerno in ne sunkoma, kot pri navadnih kino-aparatu. Radi tega je tudi sprejemni aparat zelo kompliciran. Gledanje v daljnjo ali televizijski bo mogočo šele tedaj, ko se bo v sprejemnem aparatu skoraj istočasno videlo, kar se v oddajni postaji oddaja. Sprejemni aparat pa bo gotovo še bolj kompliciran, kot oni za fototelegrafijo in ne bo prisel za radio - amaterja v poštev. Večji napredok bo že, ko bo amaterju omogočeno sprejemati poleg radio koncertov in govorov tudi slike in risbe z enostavnimi televografiskimi aparati. In to lahko z dodajno kino - postajo. Film se premika ena-

komerno in ne sunkoma, kot pri navadnih kino-aparatu. Radi tega je tudi sprejemni aparat zelo kompliciran. Gledanje v daljnjo ali televizijski bo mogočo šele tedaj, ko se bo v sprejemnem aparatu skoraj istočasno videlo, kar se v oddajni postaji oddaja. Sprejemni aparat pa bo gotovo še bolj kompliciran, kot oni za fototelegrafijo in ne bo prisel za radio - amaterja v poštev. Večji napredok bo že, ko bo amaterju omogočeno sprejemati poleg radio koncertov in govorov tudi slike in risbe z enostavnimi televografiskimi aparati. In to lahko z dodajno kino - postajo. Film se premika ena-

komerno in ne sunkoma, kot pri navadnih kino-aparatu. Radi tega je tudi sprejemni aparat zelo kompliciran. Gledanje v daljnjo ali televizijski bo mogočo šele tedaj, ko se bo v sprejemnem aparatu skoraj istočasno videlo, kar se v oddajni postaji oddaja. Sprejemni aparat pa bo gotovo še bolj kompliciran, kot oni za fototelegrafijo in ne bo prisel za radio - amaterja v poštev. Večji napredok bo že, ko bo amaterju omogočeno sprejemati poleg radio koncertov in govorov tudi slike in risbe z enostavnimi televografiskimi aparati. In to lahko z dodajno kino - postajo. Film se premika ena-

Prosветa

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Sobota, 10.: »Scampolo«. V korist Udruženja gledaliških igralcev, mestni odbor Ljubljana. Izven.

Nedelja, 11. ob 15.: »Če pride čarodej«, otroška predstava društva Atena. Izv. ob 20.: »John Gabriel Borkman«. Ljudska predstava po značilen cenah. Izv.

Ponedeljek, 12.: »Ana Christie«. E. Torek, 13.: Zaprt.

Sreda, 14.: »Henrik IV.«. B. Cetrtek, 15.: »Nasa krič. D. Petek, 16.: »Pygmalione. C. Sobota, 17.: »Idijot«. Predstava v spomin občetnice Putjatove smrti. Izv.

Nedelja, 18.: »Pygmalione. Izv. Ponedeljek, 19.: »John Gabriel Borkman«. Red A.

Opera.

Sobota, 10.: Zaprt.

Nedelja, 11.: »Grofica Marica«. Izv.

Ponedeljek, 12.: Zaprt.

Torek, 13.: »Wally«. E.

Sreda, 14.: »Boris Godunov. A.

Cetrtek, 15.: Zaprt.

Ako ni drugače označeno, je začetek predstav v drami ob 20., v operi pa ob 20.

Dom in drugod

V Newyorku bodo otvorili veliko nemško gledališče, ki bo gojilo predvsem starejšo nemško opereto in igro. Baje se že pogajajo z osmimi članji dunajskega državnega gledališča za trimesečno gostovanje.

V Budimpešti je cenzura po dolžih periodih dovolila vpravitev znane Schnitzlerjeve igre »Reigen«. Režiser Banoci je nameč že vsa kočljiva mesta zabrisal z godbo; tam, kjer se začenja poluhišanje, zaigra skupaj analizator na valj, kjer se nahaja za svetlabo občutljiv papir. Ako pa se kondenzatorjevi plošči nenelektrita, nastane dvolon svetlobe in posledica je, da se polarizacijska ravnična male zavri. S tem je omogočen delen prehod svetlobe skozi analizator, ki reagira nato na fotografski papir na valju.

Karolusova celica stoji iz dveh kondenzatorjevih plošč, med katerimi je nitrobenzel. Celica se nahaja med križanimi Nikolovimi prizmami. Polarizirana svetloba, ki pride iz polarizatorja v tekočino, ne more skozi analizator na valj, kjer se nahaja za svetlabo občutljiv papir. Ako pa se kondenzatorjevi plošči nenelektrita, nastane dvolon svetlobe in posledica je, da se polarizacijska ravnična male zavri. S tem je omogočen delen prehod svetlobe skozi analizator, ki reagira nato na fotografski papir na valju.

Maks Reinhardt bo potonal z večjo družbo po Italiji. Turneja bo šla v vse večja mesta, prva predstava pa bo v milanskem Teatro Mauzoni in sicer »Mirakel«.

Na Dunaju so izdali ob priliku burgtheaterskega 150-letnega jubileja pomočje mestu Dunaju prvo biografijo slavnega velikega igralca J. Lewinskega. Spisala jo je Helene Richter. Jubilej sam je uradno početen v Heidelbergu. Miro Šjanec: Rimski klasični v pedagoški. — Fran Žvec: K reformi učiteljske izobražev. — P. Kranc: Dejavnost pouka. Fran Suher: Risanje in vzgoja samotvornosti ter obširen »Razgled«.

— »ŽENSKI SVET«. 4. številka to naše lepe in ugledne revije ima slediče vsebin: Obrazi in duše. (Rud. Vidmarjeva) — France Bevk nadaljuje s povestjo »Male Dore«. — I. Vovk nadaljuje svoje delo »Spmi nov Sofie Andrejevne«. — Dr. T. razpravlja »O italijansku zakonom, o ženski vočilni pravici«. — Joža Trdina razpravlja o Oto Weiningerjevi knjigi »Spol in znacaj«. — »Ženski svet« vsebuje nadalje pesnitve Matrici. Kokaljev (V pomladu). Vide M. (Ljubzen je resnica), Marijan Kokaljev (Kazena), Aleksandra (Vstajenje), Vere Abrehove (Med nami), Srečko Kosovelja (Sanje umirajo), nadalje znantveno razpravo Matice: »Gospodinjstvo kot poklic« in zaključje z obširnim Izvestjem.

— »PLANINSKI VESTNIK«. Aprilska številka tege lepega glasila SPD je te dni izšla. Vsebina je slediča: I. C. Oblak: Etna. — Dr. Klemenc Jug: Plezalni zapisniki. — Dr. Gizela Tarčay: Žena in planinarstvo. — Dr. L. C. Oblak: O Kugyju, njegovi knjigi itd. — Kotiček: Jakob Aljaž na 89-letnico. Trentar. — K 70-letnici Ferdu Seidlu. — Obzor in društvene vesti. — Dr. Julius Kugy: Iz življenja hribolazca. — Jakob Aljaž in Janko Miklar v Mariboru. — Odlikovanje župnika Aljaža. — Gibanje članstva SPD v letu 1925. in druge zanimivosti.

— »SRPSKI KNJIZEVNI GLASNIK«. prična v prvi aprilski številki med dr. slediče stavke: Dr. Štefanik. Doktor Peter; dr. Banjanin, Dr. Ivan Lekovič, B. Kovačević, Misli o ljubezni; dalje gledališki, socijalni in politični pregled, ocene novih publikacij itd. Revija izhaja dvakrat na mesec in stane letno 180 Din. Naslov: Beograd, Skopljanska ulica 9.

Gustav Kruklec: Ljubezen pic. Te dni izide najnovješja zbirka pesmi g. Krukleca, avtorja »Srebrne ceste« in »Novih pesmi«. Knjiga bo okusno preimljena in bo stala 20 Din. Radi omejenega števila prvega izdanja

se je priporoča, da si interesi knjige naroči Šempri pri knjigarnarju S. B. Cvijanoviču v Beogradu. Akademija nauka.

Boris Godunov. Opera Narodnega gledališča v Ljubljani je na novo naštirlala znaten mušikalno drama M. P. Musorgskega »Boris Godunov«. To delo je doseglo izmed vseh ruskih oper po vsem svetu največjo popularnost. Grandiozne izvedbe so se vršile zadnje čase zlasti v Parizu, Berlinu, Milunu, na Dunaju in v Beogradu. Prva nova vprizorevje je bila pri nas v torku, dne 13. t. m. ob pol osmih uro zvečer.

Znana, solidna trgovina izgotovljenih oblek za dame in gospode
O. Bernatovič Mestni trg št. 5, bo tudi v teh dneh
 čila cenj. rodbinam in poedincem, da si nabavijo o pravem času
 1814 a oblačila na obroke in to brez povišanja cen

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1926.

— Politična suspenzija občinskega upravitelja. Minister notranjih del Boža Mašimovič je odredil suspenzijo občinskega upravitelja Buksa v Imotskem v Dalmaciji, zato ker je prišel v konflikt s Stepanom Radićem, ko je potoval po Dalmaciji. Buksa Radića, ki je prišel v Imotski, ni pozdravil. Radić ga je zato na shodu napadel na žaliv način. Buksa je nato Radića tožil radi žaljenja časti. Kako je proces končal, še ni znano. Rezultat tega konflikta pa je, da je notranji minister občinskega upravitelja suspendiral.

— Delegat Rockefellerjeve ustanove v Beogradu. Iz Zagreba, kjer je pregledal vse sanitetske in zdravstvene institucije je prišpel včeraj v Beograd delegat Rockefellerjeve ustanove. Po inspekciji v Beogradu odpotuje na Četinje da tam prouči zdravstvene razmere Črne Gore.

— Vpokloni bivši črnogorski ministri. Na počlagni ukazu ministarskega sveta je priznana pokojnina nekdajnemu ministrmu bivševemu kraljevini Nikoli Hajdukovici, Petru Plamencu in dr. Gi. Soču. Priznanje pokojnine bivšemu črnogorskemu ministru predsedniku Petru Plamencu je izvajalo splošno pozornost.

— Ukaz o policijskih uradnikih. V nočnem ministru je ustavljena ukaz glede imenovanja in premestitve policijskih uradnikov. Ukaz je kralj že podpisal.

— Don Bianchini ozdravljen. Več mesecov težko bolni voditelj in narodni prebuditelj Dalmacije don Jurij Bianchini je že popolnoma ozdravljen ter je včeraj poskušal prvi sprehod ob obali v Splitu.

— Priprave za letosnji kongres narodnih manjšin. Dne 6. in 7. aprila se je vršila v Draždanih v hotelu Bellevue seja svoječasno od prve evropske narodnostne konference v Ženevi izbranega pravipravnega odbora za »Kongres organiziranih evropskih narodnostnih skupin v l. 1926.« Pet v odboru se nahajajočih narodnostnih skupin so zastopali: slovenski poslanec dr. Wilfan iz Italije, Madzar dr. Flachbart iz Čehoslovake, Poljak dr. Kacznarek iz Nemčije, žid Dr. Motzkin in nemški poslanec dr. Schiemann iz Latiske. V vseh temeljnih vprašanjih glede smernic in programa je mladilo razveselivo soglasje med člani pravipravnega odbora. Čas in mesto prihodka kongresa se bosta določila šele na drugi odborovi sej mesece junija, nakar se bodo razposlala vabila posameznim narodnostnim skupinam. Z vodstvom tehničnih priprav je bil poverjen dr. Ewald Amnende iz Estonske.

— Napad na g. Pertota v Trstu. Italijanski generalni konzulat v Ljubljani nas prosi, da objavimo: »Tukajšnji listi so objavili zadnje dni vest o napadu na g. Pertota, upravitelja dnevnika «Edinstvo» v Trstu. To poročilo je prinesel te dni zoper neki ljubljanski časopis ter je o njem razpravljal. Zalibog se je obzaščanje vreden čin v temi izvršil. Dne 1. t. m. je navalila gruča pijačev na imenovanega gospoda in ga preteplila. K sreči niso dobrijne poškodbe nevarne. Krajevi italijanski generalni konzulat obsoja skupno z javnostjo ter brezvečen napad. Obenem pa v smislu uradnega obvestila poroča, da so bili štiri napadalec kmalu po napadu od narodne milice aretirani in predani kompetentni oblasti. Peti napadalec, uslužbenec trgovske mornarice, se je neposredno po dogodku ukral ter odpotoval z ladjo, ki je ravno takrat zapustila tržaško pristanišče. Radi tega se ga ni moglo takoj aretrirati.«

— Kopalische Krapinske Toplice je odprt. Že od Velike noči. Gostje se sprejemajo na lečenje in okrepilo vsak čas. Dohod

In zgodilo se je, da me nekoga dne zopet pozdravi »Klanjam se, gospod X!«, ko iz salona stopi gospod profesor Meneč, da ga natakar hoče vleči, mu zabrusi v brk: »Jaz nisem noben X, marveč profesor!« Na kar sem profesor obrazložil pomen neznanice X v tem primeru.

V štiblju za leseno ograjo, kjer sveti večna luč, imam svoj poseben kot pri posebni mihi. Strogo gledam, odnosno gledajo, da me v razmotrovanih ne moti — nepozvan ali neznan sošed. Tako sem, kar se moškega spola tiče, pri tej mihi večinoma sam.

Pri drugi mihi sedi nositeljica najlepše bubičirizure, vsaj kolikor smo to ugotovili dva mizogyna in moja malenkost. Prav ugaja nam njen zvonki glasek, če se blagovito zasmiejeti. Drugače pa je na glasu kot poznana krotiteljica — ra-keta.

Dalje sedita pri posebni mihi dva zakrnjena samca, ki se dobrodošno smehljata, če tu ali tam pade dovit. Eden niju lupi pomaranče kot jabolka. Ta ugledna gosta.

Ostali dve mihi sta prepuščeni onim, ki misijo v tem miliju priti na svoj račun, bodisi kot zaljubljeni, bodisi kot uživači kulinaričnih proizvodov ali kot izstavljalci menic in drugih takih koristnih bonov.

Vsem pa sveti po noči in po dnevu ista večna luč, ker bi drugače bilo temno.

In zunaj ropotajo krožniki ter raljajo čistilni kamni, da bi te trgalio po ušesih če ne bi imel poinih ust.

Sredi vsega valovanja je edini mimočni gol gospod direktor-restavrator,

nedeljo 11. t. m. ob 4. popoldne iz hiše žlosti, Mestni trg št. 16, na pokopališče k Sv. Križu. Vabimo vse članstvo, da se udeleži istega v čim večjem številu. — **Odbor.** —lj **Občinstvo**, ki poseti nočniji koncert v Unionski dvorani, učudno prosimo, da zasede svoja mesta pred 8. uro, kajti začetek koncerta mora biti točno ob 8. uri, sicer bi orkester Dravske divizije pri koncertu ne mogel sodelovati, ker ima ta orkester isti večer še drug nastop. Zato prismo točnega prihoda, ki omogoči točen začetek.

—lj **Zadrugi stavbenikov in tesarskih mojstrov** sta naklonili za kratico režijskih stroškov II. arh. razstave 900 Din. na nagrade najboljših dijaskih del pa 1000 Din. Nagrade so prejeli slednji absolventi in dajaki: g. Mesar 400 Din, g. Bezalj 300 Din, g. Lah 200 Din, g. Zrimšek 100 Din. S tem darom sta pokazali navedeni zadrugi, da imata smisel za razvoj in napredok pouka na tehnički srednji soli v Ljubljani, za kar jima gre vsa hvala. Razstava se zatvoril v nedeljo 11. t. m. ob 6. zvečer. Občinstvo, ki si te razstave še ni ogledalo, naj ne zamudi zadnjega dneva.

—lj **Poroča.** Te dni se je poročil ing. Engelbert Hribertnik z gdčno. Maro Ložarjevo, oba iz Šiske. Bilo srečno!

—lj **Predavanje o kuhi s plinom** se vrši v pondeljek dne 12. t. m. ob 4. popoldne v kuhinji gospodinjske Šole v Mladkiji. Pridite in prepričali se boste, da je lekuhanje s plinom sodobno, ker je cenejše, pripravnejše in čistejše kot kuha s premogom.

—lj **Ljubljanski Sokol** opozarja na slavno telovadivo akademijo, katero prirede v sredo 14. t. m. ob 8. zvečer v društveni telovadnici. Po akademiji s očkovski ples v veliki dvorani Narodnega doma. Na akademiji bo razstavljen meč kralja Aleksandra I., darilo Nj. Vel. kralja društveni tekmovalni vrsti. Pri akademiji sodeljeta društveni pleski zbor pod vodstvom br. Ferda Juvanca ter godba dravske divizijske oblasti pod vodstvom g. dr. Cerina. Vstopina za akademijo 20 Din, stojščica 10 Din, vstopina za ples 10 Din. — Članstvo v krovu!

—lj **V društvu »Soča«** predava danes v soboto v salonu pri Levu univ. prof. g. dr. Rado Kušec o želeti interesantni temi, ki se glasi: »Cesarpapizem na vzhodu in njegove zapadne oblike«. Vabljeni vsi Sočani in prijatelji društva. Začetek ob pol 21. zvečer. Vstop vsem prosti.

—lj **Sokol I.** opozarja svoje člansstvo na važno predavanje br. Laha o načinu življenja in zdravju.

—lj **Modne površnike**

za gospode pripravlja po zelo zmernih cenah tvrdka

A. Kunc, Ljubljana

— Smrtna kosa. Danes dopoldne je umrl v Ljubljani bivši trgovec v Mariboru g. Franc Dolenc. Bil je svojčas tudi trgovec v Ljubljani. Pogreb bo v pondeljek ob dveh popoldne iz Volfove ulice št. 8. Blag mu spomin! Žaljuči rodbini naše iskreno sožalje!

—lj **Uradništvo Mesine hranilnice v Ljubljani** daruje za Držušto slepih 665 dinarjev mesto vence na krsto umrli sopoge svojega tovariska ge. Marije Sušteršič.

—lj **Višinski občanom!** Prejeli smo in objavljamo: Ogonoma beda, v kateri se nahajajo reduciranci rudarji Trboveljske premogokopne družbe, zahteva takojšnjo odpolno najširših plasti celokupnega naroda. Zaradi se akcijski odbor, sestavljen iz viških občanov brez ozira na strankarsko pripadnost, obrača do vas, da jim prisločite po svojih možnostih na pomoč. V ta namen se bodo pobirali prostovoljni prispevki na način pole v dneh med 10. do 18. aprila. I. Upamo, da ta naša poziv ne naleti na gubo učesa ter se mu odzovete prav vsi. Le skupna enotna odpomoč lahko olajša vso, katero morajo prenašati odpuščeni rudarji v Trbovljah. — **Akcijski odbor za pomoč trboveljskim rudarjem na Viču.**

—lj **Scampolo prvič v Ljubljani.** Cenjevno občinstvo opozarjamo na današnjo predstavo Scampolo. Igra se samo enkrat in sicer v korist Udrženja gledaliških igralcev. —lj **Mesto vence na krsto ge. Marije Sušteršič — Tičarjevo** je izročila našemu ureduštvo rodbina g. Viktorja Rohmanna 200 dinarjev za Kolo jugoslov. sester (Dečji dom). Iskrena hvala!

—lj **Sokol II.** priredi v nedeljo 11. t. m. ob poi 11. v telovadnici na realki predavanje: Pomen sv. Cirila in Metoda za Slovanstvo. Predava univerzitetni asistent br. Kolarič. Udeležba članstva obvezna.

—lj **Promenadni koncert** muzike Dravske divizijske oblasti bo pri ugodnem vremenu v nedeljo 11. t. m. ob 11. v popoldne v Zvezdi. Spored: 1.) Muhič: »Srb, Slovenec in Hrvate, koračnica. 2.) Parma: Uvod in baletna glasba iz operete »Zlatorog. 3.) Wagner: Predigra k operi »Majstori pevci Norimberški. 4.) Čižek: »Iz srpske šume in utrince. 5.) a) Kalman: »Pojd z menoj v Varaždin, iz operete »Grofica Marica. b.) Hengartner: »Río negro, slameny. 6.) Čeriu: »Slovenski fantje, Koračnica. — Digranj: višji kapelnik dr. Jos. Čeriu.

—lj **Mestna zastavljalcina** ima tomesecno dražbo avgusta 1925 zastavljenih predmetov 15. t. m. ob 3. popoldne.

—lj **Čehoslovaci** prijedete tuto nedelj v 10. hod. dopoledne do kona Matica. Přednáší dr. Lah o Žižkovi s 160 skopti obrazry. Bez vstopnega.

—lj **Občinstvo ponovno opozarjamo** na predavanje dr. Ivana Lah a o Janu Žižki in habsburški bojni. Predavanje spremi 160 skopti obrazry in se vrši jutri, v nedeljo ob 10. v kinu Matica.

—lj **Krasna izbira najmočnejši bluz: Krištof - Bučar, Ljubljana, Stari trg.**

Iz žalostne domače kronike

Harakiri v blažnici. — Vzrok Šramove smrti ugotovljen. — Skok v Savo. — Pet zrtev strahovitega neurja. — Osveta zapeljanke.

V blažnici na Stenjevcu pri Zagrebu se je te dan odigral strahovit dogodek. Eva Sereč, starica 32 let, ki je bila radi živčne bolezni že dalje časa v zavodu, si je na strašen način hotela končati življenje. Izvršila je pravcati harakiri. Serečeva je bila v zadnjem času zelo mirna in zato jo niso preveč strogo nadzorovali ter so jo celo puščili opravljati lahka dela. Pred dnevi poleg Serečeve usmiljenja rezala kruh in se nato za hip oddaljila pustec nož na mizi. To je imelo usodne posledice. Serečeva je zagrabila nož in se neopazeno oddaljila. Kmalu se je zopet pojavila s prevezanim trebuhom. Kmalu nato so jo našli mrtvo v sicer v krvi na hodniku blažnice. Ostalih umorlanih, ki so videli nesrečnico, se je po lastilo veliko razburjenje in nekateri so dobiti hude živčne napade.

Poročalo smo te dni, da so v Zagrebu v stanovanju v Juriševcu načela našli mrtvega mešetnika Ivana Šrama. Ker se ni vedel kakšne smrti je mož umrl, je bila izvršena obdukcija trupla. Potom obdukcije se je ugotovilo, da je dobil Šram z nekim topinom predmetom silen udarec po glavi in je vsled kravjenja možganov umrl. Šram je dobil poškodbo med pretepom v neki turški kavarni. Policija zasleduje sedaj ubijalca. Značilno za zagrebške razmere je, da Šrama klub težki poškodbi, ki jo imel niso hoteli sprejeti v nobeno zagrebško bolnico na lečenje, češ da ni prostora. Tako je nesrečen, ki je par dni po mestu ves zbegava, doma brez vsake pomoči umrl.

Zagrebški listi poročajo o poskušenem samomoru mlade dame, ki je skočila v četrtek zvečer s Savskega mostu v vodo. Mladenačka pa se je menjala v vodi skesala umrli in je pričela plavati. Srečno je preplavala nevarno mesto pri železniškem mostu ter nato plavala v smeri proti Trnu. Tam sta jo dva seljaka potegnili iz vode. Vso premrazeno in premočeno so prepeljali na stražnico, kjer so jo dobro ovili. Na stražnici so mladi ženski, ki se piše Ana Wolf čestitali k nenavadnemu športnemu uspehu, zakaj plavala je v obleki in čevljih v mrzli vodi od Sav-

Njuna ljubav ni ostala brez posledic in mladenka je začutila, da postane mati. Ko je Ljubo to izvedel ga ni bilo več bližu. Zaman so bile prošnje, zman sozle dekleta. Zapeljive je ostal zakrnjen. V svojem obupu je Saveta zasnovala strašno osvetlo. Najprej je nezvestemu ljubincu, ki je medtem že dvoril drugi, pisala lepo in dolgo pismo, opominjajoč ga, da naj se vrne k njej, drugače da osveti svojo čast. Ljubo je ostal neizprosen. V mladenki je vzkrnilo. Nekega večera, ko je Sel Ljubo na sprehod, sta nenačoma počela dva streli. Smrtno zadet v glistu in srce se je Ljubo mrtev zgrudil na tla. Saveta je brez sledu izginila. Dva dni kasneje so jo našli mrtvo v prepadu Trnje...

Film

Neposnet film

Pretekli mesec se je v Hollywoodu mnogo govorilo, da se med glasovitim torreadorjem in osvajalcem ženskih src Rudolfom Valentinem ter temperamentno Poljankom Polo Negri nekaj plete. Razširjene so bile celo vesti, da nameravata v najkrajšem času stopit pred oltar. Zdi se pa, da je bila to vse skupaj umetna in dobro inšcenirana reklama, ker so te vesti nenačoma zopet utihnil. Toda v Hollywoodu hočajo novosti, hočajo senzacije. In tako so nedavno zopet skuhali eno, v čije ospredu sta stala Rudolf Valentino ter njegova filmska partnerica, najnovejša filmska zvezda Vilma Banky, ki je rodom Madžarka. Francozi pa hočajo imeti za svojo...

Vilma Banky je poročena z madžarskim baronom Lukatrom. Gospod baron je zelo temperamenten ter nepopisno ljubosumen na svojo ženo. Za njega je pravi pekel, kadar je treba za film posneti scene, ko se njegova žena poljubila ali pa objema s svojimi partnerji. Najbolj je baje baron ljubosumen na Valentino, katerega je ponovno napadal, da ljubavne scene po nepotrebnem pretirava in zavlačuje, kadar igra z lepo baronico Vilmo. Končno se je Valentino vse skupaj zdelo pneumeumo in lega dne je silnega madžarskega barona izplačal prav po ameriškansko.

Pri snemanju nekoga prizora, v katerem Vilma strastno pada na krsto lepega Valentina, je baron popolnoma izgubil prisotnost duha. Čim so igralci in igralke odšli iz ateljeja je baron navali na Valentina: »Lopov ti! Zapeljivec!... Dalj ni prišel, zato silem boks v želodec, da je kar obležal. Igralci in igralke, ki so čuli vik in prepis, so se vrnili v atelje ter opazili, kako je nepriljubljeni baron vojno priljubil južnega Valentina, da naj mu prizaneset.«

Semmerinški štetje pod klučem

Poročali smo pretekli dni o držnem volumnu, ki je bil izvršen v hotelu «Pan-hans» na Semmeringu o Veliki noči. Neznani stolari so volumni v sobo grofice Antoinette Eszterhazy, pobrali razne rodbinske dragocenosti v vrednosti 15.000 šilingov, nato so še posetili sobo polkovnika Henniga, ter ga oskubili za okoli 1000 šilingov.

N hotelu, kjer se shaja ves takozvan mondeni svet, je naravno nastala velika panika. Marijiva dunajska policija, ki je bila v volumnu obveščena, je šla takoj na posel. Že dalje časa je bila postorna na elegantno moško dvojico, ki se je pojivala na vseh elitnih prireditvah, običajno v elegantni damski družbi. Vzbuđila sta pozornost, ker sta trošila neverjetne množine denarja. Policia, ki ju je nadzorovala, je te dni izvedela, da sta si oba elegana nabavila vozne karte za spalni voz proti Pragi. V zadnjem času ju je policija zagrabila.

Gospoda sta bila silno ogrožena. Prvi se je izdajal za trgovca iz Berlina, drugi za Rumuna Malkusa. Zatrjevala sta, da Semmering še nikdar v življenu nista videla in torej logično tudi tam nista mogla ničesar ukrasti. Policia je ju je daktikoskopirala in napravila senzacionalno odkritje, da sta oba eleganta tuja nevarna mednarodna hotelska tatova, in sicer brata Beno Ruckenstein in David Ruckenstein, rodom iz Rumunije. V kriminalnem razvidniku so ugotovili, da sta bila oba že v letih 1922. ter 1923. v Aleksandriji in Rimu razkrinkana kot hotelska tatova. Na njunem dunajskem stanovanju je policia našla vse dragocenosti, ki so bile ukradene grofici Eszterhazy. Arestirana brata, ki navz�ic dokazom tajita svojo krivdo, so izročili sodišču.

Ljudsko štetje v Rusiji

V sovjetski Rusiji se bo vršilo letos obsežno zasnovano ljudsko štetje. Vladava pripravlja pet samostojnih štetij, in sicer štete prebivalstva samega, selsko-gospodarsko, strokovno, industrijsko (obrtno) in trgovsko štetje. Ljudsko štetje samo tangira nekatere probleme, ki so v neposredni zvezi s politično diktaturo v Rusiji. Prebivalstvo bodo namreč šteli po strankarskih pripadnosti in socijalnem položaju. Še nedavno so bili ti problemi predigra strašnih tragedij, ki so se odigravale po ječah in podzemljih in še danes so potomci tako zvanih buržuažnih rodbin izpostavljeni preganjanju in šikanam.

Pač pa obeta štetje v Rusiji zanine podatke o narodnem gospodarstvu. S poljedelskim štetjem hoče sovjetska vlada ugotoviti tehniko poljedelskega dela, zasejano plodov, količino pridelkov in množino inventarja, obseg in način poljedelskega kredita, socijalne skupine, na katere je razdeljeno kmetsko prebivalstvo, njihovo udeležbo pri produkciji in vrsto pridelkov, ki jih goje v tem in onem kraj. Industrijsko in obrtno štetje naj pokaze med drugim tehnično, finančno in gospodarsko stran podjetij. Trgovski popis bo težko prinesel zanesljive podatke, ker pravni položaj trgovcev v Rusiji ni tak, da bi lahko točno odgovorili na vsa vprašanja.

Za štetje potrebuje vlada 144 milijonov osebnih listkov, 7 milijonov rodbinskih seznamov, 24 milijonov seznamov posestev in ogromno količino raznih drugih tiskovin. Sovjetski statistični urad je naročil v to svrhu 832.000 kg papirja. Poljedelski popis se prične na jugu koncem aprila, na severu pa koncem maja. Zaplošenih bo 18.000 in-

filmsko divo Mary Leew in kmalu se je vnela v mladih srčih vroča ljubezen. Toda divi je že delj časa dvoril grbasti hollywoodski milijonar Tom Mac Millan. Da si pridobi njeni srce, ji je podaril avto, vilo in mnogo draguljev. Kljub temu ni dosegel svojega cilja. Knez in Mary sta se zaljubila do ušes. Sklenila sta vrniti bankirju vilo, avto in vse dragocenosti, da se ga odkrižata. Preživetni sta se hotela s poštenim delom.

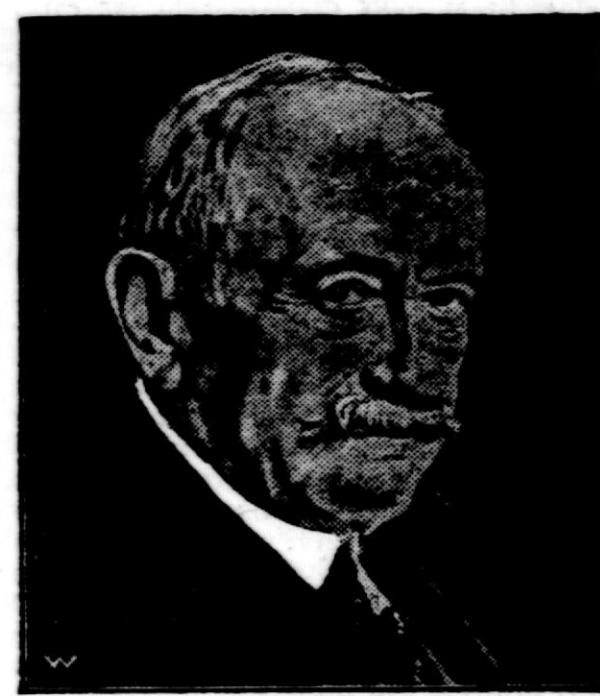
Pri tem pa nista računala, da je grbasti milijonar v filmsko divo blazno zaljubljen. Mac Millanova mati je bila zamorka in zato ni čuda da je imel tudi sin vroča kri. Videc, da se ga hoče lepa Mary odkrižati, je storil straten skelep. Napisal je Mary pismo, v katerem jo prosi, naj pride na zadnji sestanek. Pisal je, da lahko pride v spremstvu svojega ljubimca in da se ji ni treba ničesar bat. Rad bi se samo poslovil od nje. Knez in Mary sta odšla v bankirjevo vilo. Po kratkem pogovoru je bankir odšel iz sobe. Začudenca sta čakala in ko Millana le ni bilo od nikoder, sta hotela zapustiti sobo, da pogledata, kaj se je zgodilo.

Toda vratu so bila zaklenjena in skozi steno se je slišal zlobni milijonarjev smeh. »Ne bosta se ljubila. Mrzim vaju, ker sta mlada in lepa. Zaman sta skušala zlomiti vrata ali mrežo na oknih. Kmalu sta začutila, da postaja zrak težak in da ju nekaj duši. Spoznala sta, da prihaja od nekod v sobo eter. Se nekaj trenutkov in oba sta se onesvesnila.

Drugo jutro je prišla Maryna prijateljica vsa prestrašena na policijo in izjavila, da je odšla prejšnji dan Mary s svoji ljubimcem v bankirjevo vilo in da se še nista vrnila. Policia je preiskala vilo in našla omamljena zaljubljenca na tleh. V sosedni sobi se je bankir Millan ponovno obesil. Kneza in njegovo izvoljenko so odpeljali v sanatorij, kjer pa sta še isti dan oba umrila.

strukturjev in registratorev. — Štetje prebivalstva, trgovine in industrije bo od oktobra do decembra. Sodelovalo bo 170.000 komisarjev. Celokupno štetje bo veljalo državo 18 milijonov zlatih rubljev brez stroškov za statistično obdelavo zbranega materiala.

Svetovna razstava v Filadelfiji

Kakor znano se bo vršila letos v Filadelfiji v Združenih državah v pravljivo 150letnici ameriške neodvisnosti svetovna razstava, ki bo morda največja kar jih je doslej bilo. Zato seveda Jugoslavija na njej ne bo zastopana, čeprav je bila tudi povabljena. Razstavilo pa bo okrog 30 drugih držav, med njimi prvič po vojni tudi Nemčija. Račno te dni potuje po evropskih prestolnicah organizator in predsednik razstave, znani ameriški finančnik in industrialec Alther Baker (glej našo sliko) da dovrši s prizadetimi vladami zadnje formalnosti glede udeležbe. Razstava bo otvorjena 1. junija. Dela so že v polnem teknu in napredujejo s prav ameriško brzino. Postavili bodo tudi celo vrsto novih hotelov in zaslinih prenočišč, saj računajo, da bo razstava obiskalo okrog 50 milijonov ljudi.

Petdesetletnica telefona

«Mr. Watson, please come here, I want you» (Gospod Watson, prosim, pride sem). — Te dni je minulo ravno petdeset let, odkar je bil ta stavek izgovoren v podstresni sobi neke hiše v Bostonu. Glas onega, ki je izpregorovil te besede, se je slišal na telefonu v sosedni sobi. Nič posebnega za ljudi, ki danes živijo, kaj ne? Ali s temi enostavnimi besedami se je otvorila nova zgodovinska doba v vzajemnem ljudskem občevanju. Kajti govoril je bil Aleksander Graham Bell, iznajditev telefonu, in te besede so bile prvi ljudski glas, prenešen po zrci.

Ta uspeh ni bil posledica golega slučaja. Že skoraj leto poprej se je Bellu in njegovemu pomočniku Thomasu Watsonu posrečilo prenesti po zrci prvi glasbeni zvok, enostavno brnenje urnega peresa. S tem je bilo ovladano temeljno načelo telefona, ali treba je bilo še mnogo tednov poskušanja, predno je telefon začel govoriti.

Toda dan je bil s tem iznajden aparat za prenašanje slovenskega glasu na daljavo, vendar trgovski uspeh ni sledil takoj. Začetkom so ljudje smatrali telefon kot znanstveno igračo, nesposobno za praktično življence. Še le veliko razstava, ki se je vršila v Filadelfiji leta 1876 v pravljivo stoletnici ame-

riške neodvisnosti, je seznanila širše občinstvo s to novo iznajdbo. Ali celo tedaj, ko je Bell prvič razstavil svojo iznajdbo, je vzbudila le malo pozornosti, dokler ni don Pedro, tedanj brasilijanski cesar, obiskal razstave. Bell, ki ga je že prej poznal, mu je razkazal svojo iznajdbo. »Moj Bog, saj govoril, je vzkliknil cesar. Ta dogodek je vzbudil pozornost razsodnikov razstave in Bellov telefon je kmalu postal glavna atrakcija razstave.

Pa tudi potem je poteklo še precej časa, predno so začeli izkorisčati novo iznajdbo. Meseca maja 1877 leta je bila postavljena prva javna telefonska zveza. V avgustu je bilo v rabi 778 še jako primitivnih telefonskih aparatov. Kaka razlika z današnjim dnem, ko je v Združenih Državah v rabi 16 milijonov telefonskih aparatov.

Ko je bil končno zagotovljen uspeh nove iznajdbe, je razvoj postal hiter in telefonske zvezze so se razširile po vsej državi. L. 1915 je iznajditev v aparatu, ki je bil posnetek izvirnega aparata, zopet izgovoril one prve telefonske besede, s katerimi je l. 1876 pozval Mr. Watsona iz sosedne sobe. Mr. Watson pa je topot odgovoril. »Teden dni rabi, predno prideš k vam.« Bell je namreč govoril iz New Yorka. Watson pa odgovarjal iz San Francisa na razdaljo več tisoč kilometrov.

Humoristični kotiček

Cvetje iz domačih in tujih logov.

V gostilni.
«Gospa, to kurje meso pa je trdo kaškar les...»

«Kaj? Kura naj bi ne bila dobra? Deset let zaporedoma je bila premirana na vseh razstavah perutnine!»

Dobro delo.

Mihu je mama zabičala, da mora vsa kdan storiti kaj dobrega. Nekoga jutra pride ves vesel in ponosen k zajtrku in se pojavlja: »Danes sem že na vse zgodnat naredil dobro delo.»

«Lepo. Kaj pa si naredil?»

«Stari penzionist in njegova gospa sta šla na kolodvor pa sta se bala, da zamudita vlak. Spustil sem psa z verige, pa sta vlak ujela.»

Carobne besede.

«Res čudno, par besed zamrma duhovnik nad twojo glavo, pa si poročen.»

«Kaj čudno? Par besed zamrmaš v lepih sanjah, pa si zopet ločen.»

Moška beseda.

«Snedel si besedo, ki si mi jo dal!»

«Nič ne jokaj, dragica; dam ti drugo.»

Najslajše uštice.

Ona: »So moje uštice res edine, ki si jih politibil?«

On: »Na mojo častno besedo, edine. Pa tudi najslajše!«

Zlobnost.

«Veš, moja prijateljica se vedno hvalli, kako narašča njeni klijenteli. Vem pa, da ima samo enega pacienta, sinčka mojega prijatelja.»

«Je že mogoče, saj sinček raste!»

Pri telefonu.

— «Halo! Kaj si ti, ljubček?»

— «Da, jaz sem. Kdo pa je tam?»

Hvaležna vloga.

Gledališka igralka: »Mislite, da bom v tej vlogi publiki ugajala?«

Ravnatelj: »Gotovo. Saj že v prvem dejanju umrete.«

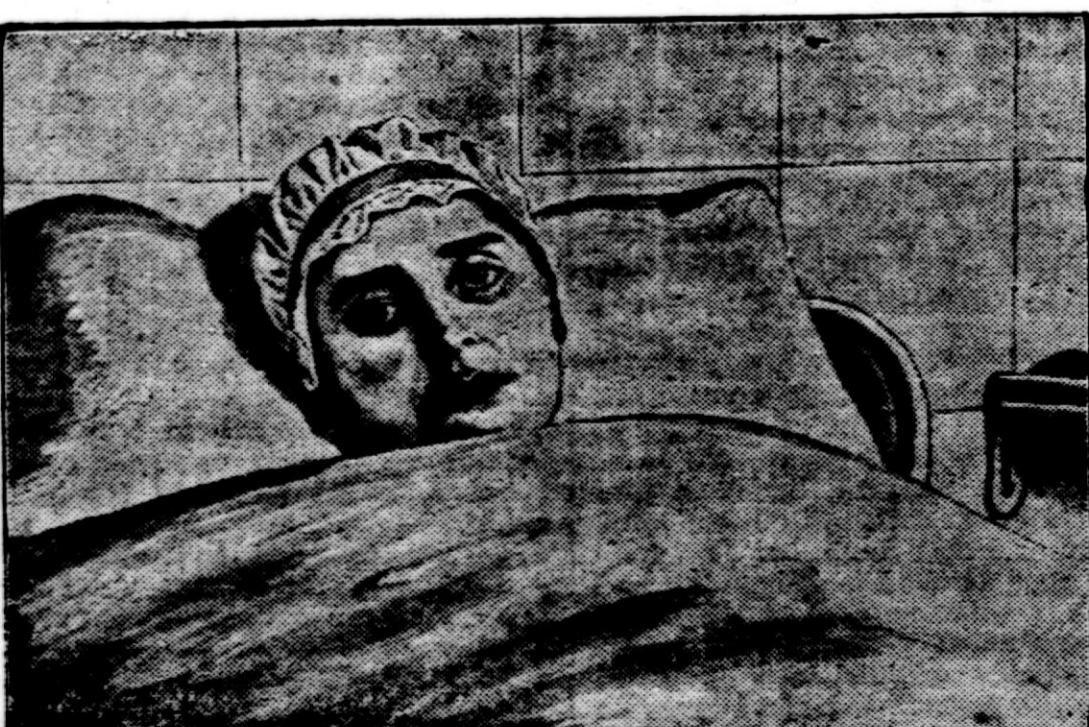
Prvi april.

— «Mamica, pridi hitro! Neki gospod poljublja našo Minko.»

— «Tako? To moram pares pogledati.»

— «Haha! Za prvi april sem te. Saj ni tuj gospod. Papa je!»

Rekord v gladovanju

Po svetu divja najnovejši šport, prostovoljno gladovanje. Vsak hip poroča listi o tem ali onem, ki je vzdržal toliko tednov brez hrane. Nedavno je postavil v tem oziru nov rekord Berlinčan Jolly, ki je preživel v stekleni kletki celih šest tednov brez hrane in pijače. Pisali so sicer o njem, da je radi onemoglosti kasneje v bolnici umrl, pa se je izkazalo, da to ni res, ampak da se je že zelo okreplil. V kratkem namerava odpotovati v New York in tam svoj eksperiment še enkrat ponoviti. Ravno te dni občudujejo istočasno v Parizu in na Dunaju dva možarka, ki sta se tudi pustila zapreti v kletke; nič ne jesta in nič ne pijeta. Spoznala sta, da prihaja od nekod v sobo eter. Se nekaj trenutkov in oba sta se onesvesnila.

Drugo jutro je prišla Maryna prijateljica vsa prestrašena na policijo in izjavila, da je odšla prejšnji dan Mary s svoji ljubimcem v bankirjevo vilo in da se še nista vrnila. Policia je preiskala vilo in našla omamljena zaljubljenca na tleh. V sosedni sobi se je bankir Millan ponovno obesil. Kneza in njegovo izvoljenko so odpeljali v sanatorij, kjer pa sta še isti dan oba umrila.

teh gladovalnih umetnikov dosegel rekord, ki ga je, dasi ne prostovoljno, postavila 28letna Španka Amalija Baranda v Burgosu. Ta že pet let ni zavžila niti grilja jedi, niti kapljice vode. Trpi na velikih želenih oteklih in hranijo jo vsa ta leta samo v vzbrizgavanjem. Baie je pri tem precej krepka in zdravnik upaj, da jo bodo, kdo ne že začela njena industria razvijati šele od I. 1922/23. To si moramo posebno dobro zapomniti, zakaj oni poedinci ali družje, ki so izvajali v Jugoslaviji v imenu slovenske vzajemnosti, bratstva itd., so napravili večinoma mnogo škode, tako da je bilo treba pogosto mnogo potrebitljivosti in propagande, zato da smo Jugoslovenom dokazali, da ta ali ona nesolidna tvrdka še ne predstavlja češkoslovaške industrije. Leto 1922/23 pomeni velike spremembe v trgovinskih stikih med ČSR in Jugoslavijo.

Jugoslovenska domača industrija se začenja probujati iz zahtevati svoje pravice. Vedno naraščajočo obdavčenje industrije povzroča neposredno s padcem dinarja zvišanje carinskega ažiaja in pripravljanje tenuvih carinskih tarif, ki jo je jugoslovenska vlada objavila v juniju 1925 in ki je razburila ne le prizadete trgovce in konzumente, temveč tudi med industrijalce, dasi so sami zahtevali, naj da vlada novim carinskim postavkom prohibicijski značaj. Nova carinska tarifa, korigirana po gotovej mesej s trgovinskimi pogodbami med Jugoslavijo z ene ter Italijo in Avstrijo z druge strani, je zadevala češkoslovaško blago tako, da je v

Nepodkupljivost.

Dogodbica se je dogodila pri zadnjih državnozborskih volitvah v Angliji. Pred sodnikom stoji mož, ki mu obtožnica ocita, da je glasoval za konservativnega kandidata, ker je bil podkupljen.

Ali priznate, da ste prejeli od konservativnega kandidata 25 šilingov?»

«Da, gospod.» — «Ali priznate tudi, da ste prejeli 25 šilingov od liberalnega kandidata?»

«Da, gospod.» — «Ali priznate tudi, da ste potem prav za prav voili?»

Njegovo mnenje.

Sinček, ki se uči prirodopis živalstva: »Ata, se osli tudi ženijo?«

Oče: »Samo osli se ženijo.«

Slabi časi.

»Pijete po obedu še vedno črno kavo?«

»Vprašajte raje, ako pred črno kavo še vedno obedujem.«

Žensko vprašanje pred 2000 leti

Turki so zavrgli fese, muslimanske ženske so se začele polagoma emancipirati, bore se za pravice in svobodo. Gotovo pa je med njimi malo takih, ki vedo, da so imele ženske v deželi, ki je postala poznejše zibelka muslimanske kulture, že pred več tisoč leti vse pravice in popolno svobodo, 2-3000 let pred Kristusom so bile ženske v Babilonu in Asiriji svobodne in enakopravne z moškimi. V Mezopotamiji je bila razvita v pradavnih časih visoka civilizacija. Kljub neprestanim napadom sosednjih plemena je bila takratna Mezopotamija zelo bogata. Posledno razvito je bilo poljedelstvo. Prebivalci so gradili dvorce in hrame, ki

so pričali o visoki razviti tehniki. Bili so v stalnih trgovskih stikih z vzhodom in zapadom, njihove trgovske ladje so vozile do Egipta in po celem Sredozemskem morju. Imeli so bogato književnost in njihove legende o ustvarjenju sveta so bile najbrž glavni vir za poznejše pripovedke o postanku sveta.

Izkopine v Mezopotamiji nudijo zanimiv vpogled v takratno življenje. Na padlogi teh izkopin lahko sodimo tudi o socialnem položaju takratnih žensk. Nekdanja Mezopotamija je bila svobodna. Hicerke so bile v dednem pravu izenačene s sinovi. Vsaka devojka se je lahko po svoji volji odločila za ženina, lahko se je posvetila kot svečenica službi v svetišču, toda pri tem niso zahtevali zaobljube večnega devištva. Imela je dostop do vseh svobodnih poklicev. Ženske so bile

tudi sodnice in odvetnice, seveda ne nobesedno v našem zmislu. Tudi na prestoj so prišle od časa do časa. Med vladaricami je znana Mekuba, ki je vladala v Suzi z veliko avtoriteto. V najstarejših časih so imeli v Mezopotamiji zmerno monogamijo. Dovoljena je bila ena zakonska žena in poleg nje ena ali dve prialžnici. Ženitne pogodbe so pisali na glinaste pločice. Žena ni odgovarjala za moževe doigove, če ni bilo to v ženitni pogodbi izrecno odločeno. Zagonca sta odgovarjala za dolgo solidarno. Če se je poročila svobodna žena s sužnjim, je bila decata svobodna. Zapeljavjanje deklej je bilo strogo prepovedano. Zapeljivec je moral takoj poročiti zapeljano devojko, sicer je zapadel smrtni kazni ali pa služenstvu.

* Mednarodni gledališki kongres se vrši prve dni maja v Berlinu. Kongresa se udeleže delegati gledališč skoraj vseh držav sveta. Jugoslovensko udruženje igralcev odpošije tri svoje člane. Na kongresu bodo razpravljali tudi o modernih smerih v drami in o najnovejši oderski tehniki.

* Hindenburgov jubilej. 7. aprila je praznoval predsednik nemške republike Hindenburg 60-letnico od kar je oblekel vojaško uniformo kot poročnik pruske armade.

* Angleški učitelji proti učiteljem. Angleško učiteljsko udruženje je pozvalo učitelje, da odlokajo vsako mesto na šolah, kjer poučujejo učiteljice in jih vodijo ženske. Učiteljsko udruženje poziva svoje člane, da nasprotujejo zahtevi učiteljic po enaki plači pri enakem delu z moškimi, če potreba tudi s stavko. To stališče angleškega moškega učiteljstva je v današnjih dobrih časih mnogo čudno!

Glavno zastopstvo D. Pechmajou, Zemun-Zagreb

Kraljica vseh francoskih past za zobe

Najstarejša slovenska plesarska in filarska delavnica
Ivan Bricelj, Ljubljana
Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2
(dverica Izvirna „Šarpa“)
Se priporoča. — Izvrilitev točna, cene zmerne.

Ponikljuje
dele koles, automobilev,
otroških vozičkov,
zdravniške instrumente itd.

„Bistra“ - Domžale
največjigalvanizacijski zavod
v SHS 1128

Tako izgleda

škatla TRI

Poskusite in prepričajte se o nedosegljivosti
tega, v vsakem gospodinjstvu neobhodno
potrebnega proizvoda!

Medroce 1052

iz najboljšega domačega in češkega plaina, posteljne mreže, otomane in tapetniške izdelke nudi najceneje Rudolf Radovan, tapetnik, Ljubljana, Krekov trg 7.

Theod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta st. 3.

krov, stavni, galerijski in okrasni

kipar. Instalacije vodovodov.

Naprava streljedov. Kopališke in kloščne naprave izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

firme, barvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

105 L za konserve.

Naprava str

izdelovanje posod iz pločevine za

</div

UNDERWOOD pisalni stroj, nad 2,000.000 strojev v rabi.

— Zastopnik Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ulica 6 Telefon 930

20-T

To krasno belo perilo
ki blešči kakor snežnobieli labodi na zeleni gori.

Je bilo oprano s priznanim milom „Gazela“

To milo je pravcač čudež kemične znenosti, ki vsele izbornih snovi, iz katerih je sestavljeno, perilu prav nič ne skrjuje.

Na fisoče in fisoče pametnih gospodinj
ga dobro pozna in ve, kako lehko in temelito se z njim pere vseko perilo.

Milo „Gazela“ pa vsebuje tudi prave prisne zlatnike,
zato je še tembolji priporočljivo, da ga kupuješ ter pridno pereš z njim.

**GAZELA
MILO**

Najboljši šivalni stroji in kolesa so le **Gritzner, Adler**
za rodbino, obrt in industrijo. Istotam najboljši švicarski pletilni stroji **Dobled**.
Večletna garancija. Najnižje cene. Tudi na obroke.

Josip Peteline,
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Eno-nadstropna trgovska hiša

z lepimi prostori, dvoriščnim poslopjem in velikim vrtom je takoj naprodaj po zelo ugodni ceni. — Vprašanja na naslov: E. Andreitz, Slovenskigradec.

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga kemično snaženje in vsakovrstno barvanje oblik.

ANTON BOČ 68-T
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6
I. nadstr. Glince-Vič 46

- V restavraciji „Pod SKALCO“
Mestni trg 11 77-T

se točjo pristna ter pitna vina.
Preko ulice Din 1 — ceneje. Vsako sredo, soboto in nedeljo od 20. do 24. salonski koncert. Ob nedeljah v. od 13. začrtkovalni koncert

J. Stjepanšić — **Sisak** —

prodaja
najboljša kompare, ščes
peritura, ščes
časte potreb
štine za svu
glažbeni. Odlično se po
čujajoči franka

V vašo lastno korist ite, ako se poslužite načenega in naš
usposobljenega posredovanja za
službe, prodaje, nakup, stanovanja za
td. ki jo vam nudijo
MALI OGLASI v
„SLOVENSKEM NARODU“

MODNE KAMGARNE in ŠEVJOTE

v veliki izberi po ugodni ceni

dobite

v občno znani nad 50 let obstoječi manufaktturni trgovini
R. MIKLAUC „PRI SKOFU“ LJUBLJANA

(Zunanjam naročnikom se pošilja tudi po pošti.)

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica Din 50.000.000-
Skupne rezerve nad Din 10.000.000-

151-L

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNIKE:
Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Solnt, Trenčín, Agenčija Logatec.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela

Ocenjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **Rajko Turk**, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9, nasproti carinarnice. Revizija pravilnega zaračunavanja carne po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Mehanično umetno vezenje
zastorov, perila, oblik, bluz, monogramov, fino belo in barvasto entlanje, žuriranje.
MATEK & MIKES, Ljubljana. DALMATINOVA 13

Vsled strokovnega znanja najnovejši izvršitev in brezkonkurenčne cene. Najcenejši in čisti predstav ženskih ročnih del v narodnih in modernih vzorcih ter lastnih originalih.

KAPINSKE TOPICE
poleg Zagreba, Hrvatske, 42° C termalna voda in blato zdravijo revmo, protin, isčišč, ženske bolezni itd. Stanovanje s popolno oskrbo dnevno Din 50- do 80- za osebo. V pred- in po sezoni znatni popusti. Vojska glasba ter druge zabave. Kopeli doma, lastna elektr. razsvetljava in tako dalje. Več pove in prospekti daje kopališčna uprava Kapinske toplice. 64 T

Inserirajte v „Slov. Narodu“

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurenco

blago za gospode in dame, zajemčeno iz čiste volne čvrste kvalitete in najmodernejših vzorcev razpošilja po jako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot strogo solidno svetovno znano tvorniško skladische skuna

SIEGEL - IMHOFF, BRNO,
Palackeho trida 12.

Vzorec gratis in franko.
Isto tudi privatno.

Makulaturni papir
kg Din 5-
prodaja uprava „Slov. Naroda“

Bele in barvane

konopce in vrvi

audi

Fabrika RANAPA I UZARIJE d.d.
ODŽACI (Bačka)

Meh. konopce po Din 28-
Četveroslojne konopce iz manila Din 31-
Zahtevajte cenik!

451

Telefon štev. 747.

Usakovrsno
izborni, pristno
in ceno

Telefon štev. 747.

je mogoče
kupiti na debelo
le pri

Centralni vinarni d.d.

Ljubljana — Sp. Siška

Frankopanska ulica 11.

Poštni ček-račun Ljubljana 10509

Brzjav. naslov: Banka Ljubljana

Tel. štev. 261, 413, 502, 503, 504